

Informace ze zdravotnictví Jihomoravského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Brno
8.9.2006

15

Potraty v Jihomoravském kraji v roce 2005

Abortions in the Jihomoravsky Region in 2005

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o potratech v Jihomoravském kraji v roce 2005 obsahuje údaje o ženách s českou státní příslušností majících v kraji trvalé bydliště a cizinkách s pobytem nad 90 dnů, které podstoupily potrat. Údaje jsou členěny podle druhu potratu, území a věku ženy. Informace je doplněna grafy se statistickými údaji v časových řadách a údaji o hospitalizovaných ženách s diagnózou ze skupiny těhotenství končící potratem.

Summary

Information from regional health services on abortions in the Jihomoravsky region in 2005 contains data on Czech citizens with permanent residence in the region and on foreigners with a stay over 90 days who have undergone abortions. The data are presented by abortion category, district and by woman's age. The information is supplemented by charts showing statistical data in time series and by data about in-patients women with diagnosis from the group pregnancy terminated abortion.

Zdrojem údajů je Národní registr potratů, do kterého jdou povinně hlášeny samovolné potraty, miniinterruptce, jiné legální potraty, ostatní potraty a mimoděložní těhotenství, a Národní registr hospitalizovaných, kde statistickou jednotkou je ukončená hospitalizace pacienta na jednom lůžkovém oddělení.

Od roku 2001 v sobě definice obyvatel ČR zahrnuje i cizince s tzv. dlouhodobým pobytem (tj. s pobytem na základě víza nad 90 dnů, podle zákona č. 326/1999 Sb.) a cizince s azylem na území ČR. Také údaje týkající se procesu potratovosti v sobě zahrnují od roku 2001 i potraty cizinek. K této změně ve vymezení obyvatelstva ČR a počtu potratů je nutno při porovnávání minulého a současného populačního vývoje přihlížet.

V roce 2005 bylo v Jihomoravském kraji zaznamenáno 3 893 potratů, z toho bylo 2 470 umělých přerušení těhotenství (UPT). Počet potratů v kraji, stejně jako v celé České republice, dlouhodobě klesá, i když tento pokles již není tak prudký jako na začátku devadesátých let dvacátého století. Z celkového počtu potratů tvořily cizinky s bydlištěm v kraji 3,2 % (123 případů).

Struktura potratů podle druhu se oproti roku 2000 mírně pozměnila. Největší podíl stále představují umělá přerušení těhotenství, která v roce 2005 tvořila skoro dvě třetiny všech potratů. Oproti roku 2000 se ale tento podíl snížil (v roce 2000 dosahoval 68 %) na úkor samovolných potratů, jejichž podíl se za posledních 6 let zvýšil o 5 %. Podíl mimoděložních a ostatních potratů výrazněji nekolísá, jejich podíl se stále pohybuje kolem 3 %.

Ve srovnání s Českou republikou je úhrnná míra potratovosti dlouhodobě podprůměrná. Na tisíc žen fertilního věku (15-49 let) připadlo v roce 2005 v kraji 8,87 umělých přerušení těhotenství, v České republice to bylo 10,50 UPT. Z pohledu jednotlivých okresů v kraji jsou počty UPT na 1 000 žen fertilního věku nadprůměrné v okrese Znojmo, naopak podprůměrné v okrese Brno-venkov, a to i v porovnání s celou ČR.

Z analýzy umělých přerušení těhotenství podle věku žen vyplývá, že od roku 2000 došlo k poklesu úhrnné míry potratovosti ve všech věkových skupinách. Nejvyšší míra potratovosti připadla na věkovou skupinu 30-34 let. V porovnání s minulým rokem ve věkové kategorii 35-39 let potratovost výrazně klesla, naopak u žen ve věku 15-19 let vzrostla.

Velkou zásluhu na snižování potratovosti má jistě rozšíření moderních antikoncepčních přípravků, jejichž využití je zejména mezi mladými ženami stále častější. Každoročně se procento žen užívajících hormonální nebo nitroděložní antikoncepci zvyšuje, v kraji ji roce 2005 užívalo již 49 % žen a v rámci celé České republiky byla padesátiprocentní hranice překročena již v roce 2004. K nepatrnému snížení procenta žen užívajících antikoncepci proti roku 2004 došlo v kraji zřejmě důsledkem nástupu generace matek ze silných populačních ročníků konce sedmdesátých let.

Negativním rysem jsou opakované potraty. Ty tvořily u žen v kraji v roce 2005 téměř 37 % všech interrupcí a 4,3 % žen uvedlo v anamnéze 3 a více umělých přerušení těhotenství (viz Tab. č. 1). Je třeba říci, že 6,4 % žen užívalo před potratem (UPT) hormonální nebo nitroděložní antikoncepci.

Tab. č. 1

	Počet dosavadních umělých přerušení těhotenství (UPT) ženy absolvující UPT				
	žádné	1	2	3 a více	celkem
počet UPT	1 551	601	211	107	2 470
v %	62,8	24,3	8,6	4,3	100,0

Tab. č. 2

	Počet dosavadních porodů ženy absolvující UPT				
	žádné	1	2	3 a více	celkem
počet UPT	698	616	858	298	2 470
v %	28,3	24,9	34,7	12,1	100,0

Největší skupinu žen, které absolvovaly UPT, tvořily ženy po dvou porodech, více jak čtvrtinu představovaly ženy bez porodu.

Typickou ženou podstupující umělé přerušení těhotenství byla buď mladá (v průměru 18 let), svobodná a dosud bezdětná žena (25 % všech UPT) nebo vdaná žena ve věku 31 let, která již dvakrát rodila (25 % všech UPT).

Zhruba 3 % případů umělých přerušení těhotenství bylo provedeno ve zdravotnickém zařízení mimo Jihomoravský kraj, zejména v Praze.

Hospitalizované ženy bydlicí v kraji s diagnózou ze skupiny těhotenství končící potratem O00-O08 (MKN-10)

S diagnózou těhotenství končící potratem bylo hospitalizováno, převážně v nemocnicích kraje, 2 363 žen ve fertilním věku 15-49 let, tři čtrnáctileté dívky a jedna žena ve věku padesáti let. Jsou to obyvatelky kraje (2 335) a cizinky s jiným než přechodným bydlištěm (32). Na 1 000 žen fertilního věku připadlo průměrně v kraji 8,5 hospitalizovaných pro diagnózy: mimoděložní těhotenství (O00), mola hydatidoza (O01), jiné anomálie plodového vejce (O02), samovolný potrat (O03), lékařský potrat (O04), jiný a blíže neurčený potrat a nezdařený pokus o potrat (O05-O07) a komplikace po potratu, mimoděložním těhotenství a mola hydatidoza (O08); nejvíce v okresech Vyškov (11,7) a Blansko (11,1).

Nejčastější příčinou hospitalizace byla jiná anomálie plodového vejce, jde o patologický vývoj plodového vejce neschopného dalšího vývoje, týkalo se to 40,4 % žen. Další v pořadí byl lékařský potrat u 26,5 % žen, a to na žádost nebo ze zdravotních důvodů, následoval samovolný potrat, kvůli kterému bylo přijato 17,7 % žen. Mimoděložní těhotenství se podílelo 7,8 %. Pět procent žen bylo hospitalizováno s jiným nebo blíže neurčeným potratem nebo nezdařeným pokusem o potrat a 43 žen kvůli komplikaci spojené s některým druhem potratu. Závažným patologickým stavem gravidity, končícím potratem, je mola hydatidoza způsobená poruchou vývoje trofoblastu, která byla diagnostikována u 17 hospitalizovaných žen.

Více než tři čtvrtiny žen podstoupily operaci, z toho 27 % neodkladnou. Jednoznačně nejčastějším operačním výkonem byla revize po spontánním potratu, s odstupem desítek podílových procent následovalo přerušení těhotenství v prvním trimestru. Všechny operace proběhly bez komplikací.

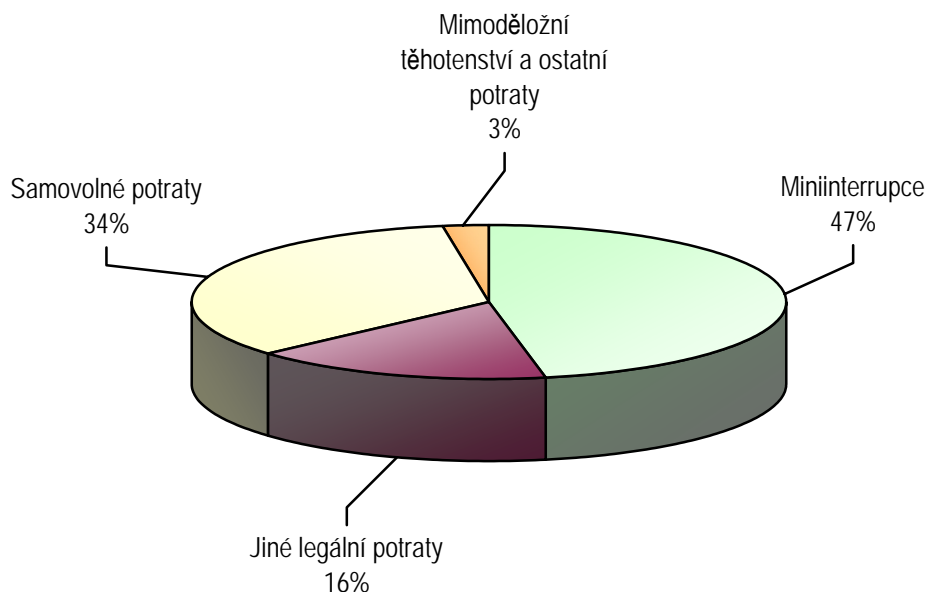
Průměrná ošetrovací doba činila 2,2 dne, nejdelší byla s mimoděložním těhotenstvím (5,6 dne), nejkratší po lékařském potratu a nezdařeném pokusu o potrat (1,2 dne). Pouze jeden den strávilo v nemocnici 62 % žen a dalších 37 % od dvou do devíti dnů. Deset a více dnů bylo nuceno setrvat na lůžku 37 žen. Průměrný věk žen byl 29,8 roku. Nejvíce potratů (15,4) připadlo na 1 000 žen ve věku 25-29 let. Více než polovina žen byla vdaná, třetina svobodná. Předčasně ukončilo hospitalizaci 30 žen, jedna 15-ti letá dívka odešla do zařízení sociální péče. Nemocnice v kraji hospitalizovaly 95 % žen s uvedenou diagnózou, z toho pak 35 % Fakultní nemocnice Brno a 10 % Nemocnice Boskovice (IN Boskovice v roce 2005).

Zpracovala: Ing. Jana Marečková
ÚZIS ČR, Jihomoravský krajský odbor
Výstavní 17/19, 603 00 Brno
telefon: 543 184 16112
e-mail: mareckova@uzis.cz
<http://www.uzis.cz>

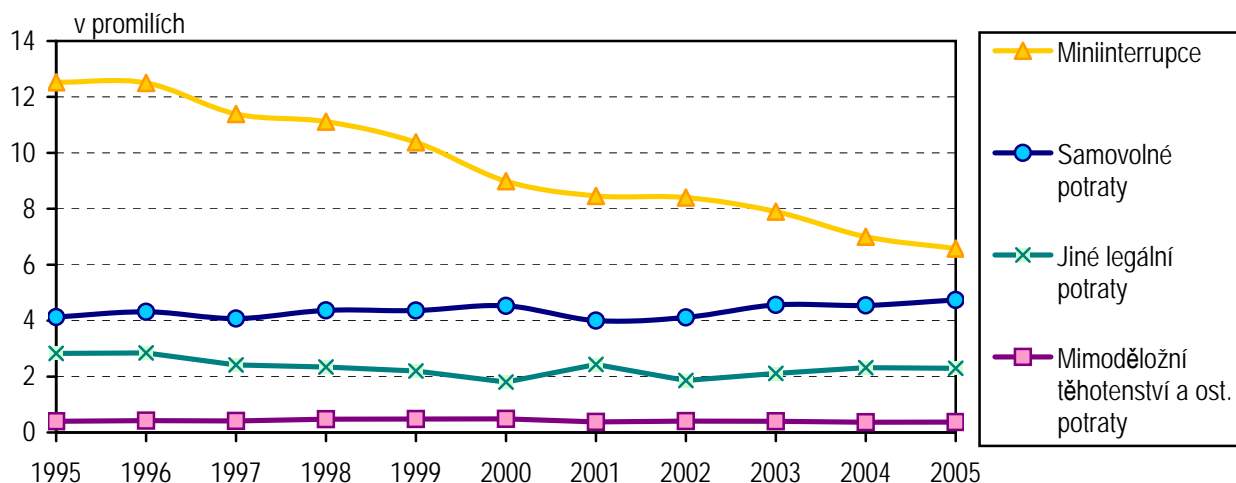
Potraty podle jejich druhu a okresu bydliště ženy v roce 2005

Území, okres	Samovolné potraty	Umělá přerušeni těhotenství				Mimo-děložní těhotenství	Ostatní potraty	Potraty celkem
		mini-interrupce	jiné legální	celkem UPT	z toho ze zdrav. důvodů			
absolutně								
Blansko	140	173	61	234	49	14	-	388
Brno-město	457	619	235	854	152	34	-	1 345
Brno-venkov	201	236	87	323	67	13	-	537
Břeclav	114	206	72	278	75	4	-	396
Hodonín	192	236	74	310	43	11	-	513
Vyškov	83	128	46	174	44	13	-	270
Znojmo	133	233	64	297	68	13	1	444
Jihomoravský kraj	1 320	1 831	639	2 470	498	102	1	3 893
ČR	12 245	20 519	5 934	26 453	4 678	1 324	1	40 023
na 1 000 žen fertilního věku (15-49 let) v daném území								
Blansko	5,34	6,60	2,33	8,93	1,87	0,53	-	14,80
Brno-město	5,08	6,88	2,61	9,49	1,69	0,38	-	14,94
Brno-venkov	4,80	5,63	2,08	7,71	1,60	0,31	-	12,82
Břeclav	3,66	6,62	2,31	8,94	2,41	0,13	-	12,73
Hodonín	4,88	5,99	1,88	7,87	1,09	0,28	-	13,03
Vyškov	3,87	5,97	2,14	8,11	2,05	0,61	-	12,59
Znojmo	4,67	8,19	2,25	10,44	2,39	0,46	0,04	15,61
Jihomoravský kraj	4,74	6,57	2,29	8,87	1,79	0,37	0,00	13,98
ČR	4,86	8,14	2,36	10,50	1,86	0,53	0,00	15,89

Struktura potratů podle druhu v roce 2005

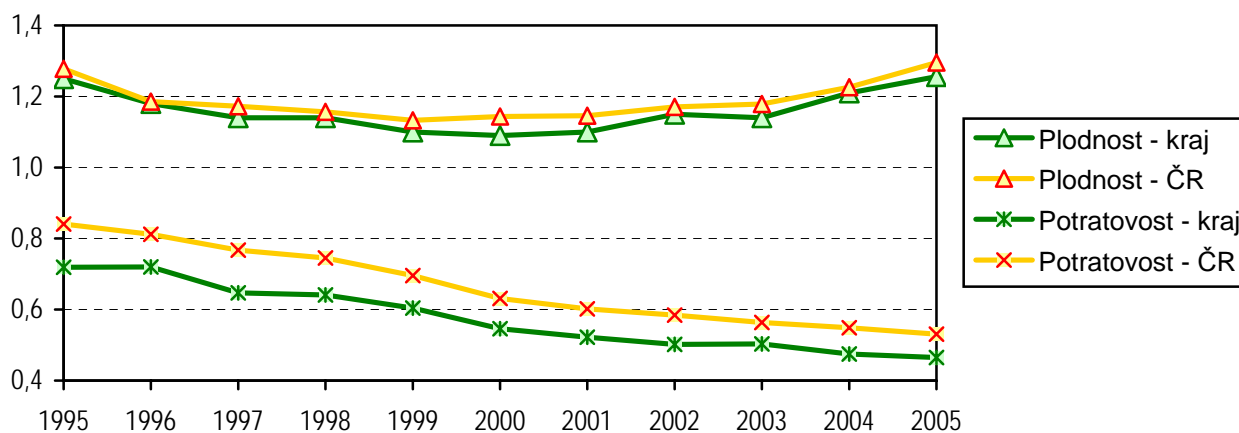

Vývoj potratovosti *) v letech 1995-2005

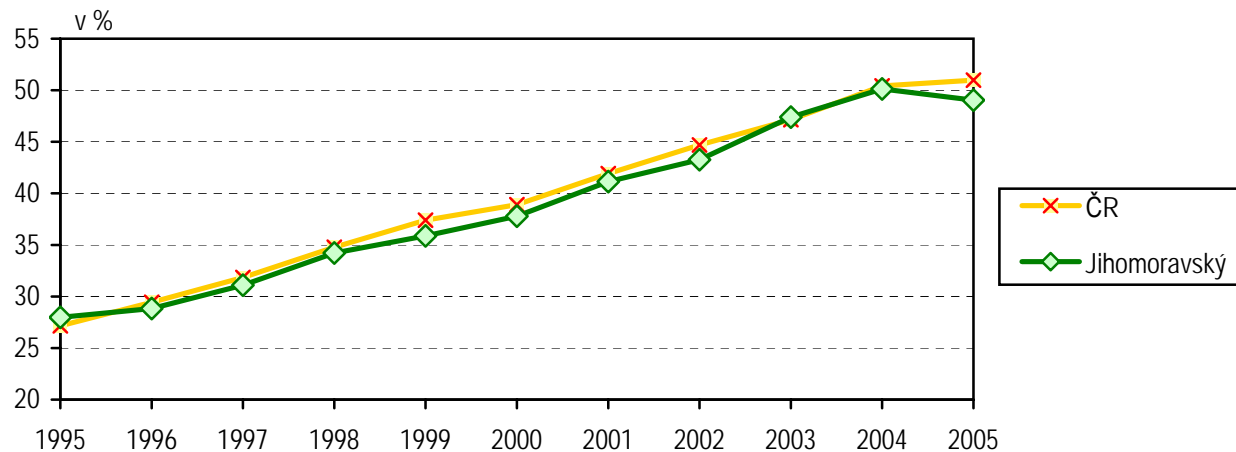
*) Počet potratů na 1 000 žen fertilního věku (15-49 let) v příslušném roce

Vývoj úhrnné *) plodnosti a potratovosti v letech 1995-2005

*) Počet porodů (resp. potratů), který připadá na jednu ženu v průběhu jejího reprodukčního období

Vývoj podílu žen fertilního věku užívajících antikoncepci*) v letech 1995-2005

*) Hormonální a nitroděložní

Potratovost *) podle věku ženy v roce 2005

Věkové skupiny	Samovolné potraty	Umělá přerušení těhotenství				Mimo- děložní těhotenství	Ostatní potraty	Potraty celkem
		mini-interrupce	jiné legální	celkem UPT	z toho ze zdrav. důvodů			
15-19	1,28	4,62	1,71	6,33	0,29	0,03	-	7,64
20-24	4,97	7,20	3,41	10,61	1,12	0,29	-	15,86
25-29	9,99	9,03	2,97	12,00	2,14	0,65	-	22,64
30-34	8,19	10,48	3,75	14,23	2,53	0,69	0,02	23,13
35-39	4,13	9,24	2,24	11,48	2,08	0,65	-	16,26
40-44	2,07	3,46	1,33	4,79	3,70	0,11	-	6,97
45-49	0,21	0,44	0,13	0,57	0,34	-	-	0,78
50 a více	-	-	-	-	-	-	-	-
Celkem	4,74	6,57	2,29	8,87	1,79	0,37	0,00	13,98

*) Počet potratů na 1 000 žen fertilního věku (15-49 let)

Procento žen absolvujících umělé přerušení těhotenství v letech 2000, 2004 a 2005 podle věkových kategorií

